

Järveküla Kool kirjanduse ainekava

Aine koht kooli õppekava rakendumisel

Kirjanduse õpetamise eesmärgiks põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane kirjanduspädevus, see tähendab suutlikkus mõista ilukirjandustekste ja nende osatähtsust Eesti ja maailma kultuuriloos ning tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku ja iseenda identiteedi alust; arusaamine, et lugemine teeb vaimselt rikkamaks. Kirjandusõpetus keskendub eelkõige ilukirjanduse lugemisele ja tõlgendamisele. Eraldi pööratakse tähelepanu teose mõistmist toetavate oskuste arendamisele, teose kui terviku mõistmisele ning kujundliku keele tundmaõppimisele. Tõlgendamis- ja arusaamisvõime arendamiseks kuuluvad vältimatute osadena kirjandusõpetusse ka tekstide esitamine ning omalooming õpilase loodud eriliigiliste tekstide tähenduses.

Kirjandus kuulub õppeainena valdkonda „Keel, kirjandus ja sotsiaalia“.

Neljas klass

Kirjanduse tunnimaht kooli õppekavas on 35 tundi. Osaoskusi ja õigekeelsust arendatakse nii teabe- ja tarbetekstide kui ka ilukirjandustekstide lugemise, jutustamise ja kirjutamise kaudu.

Õpitulemused

Neljanda klassi lõpetaja:

1. loeb eakohaseid eri žanris raamatuid, teabetekste;
2. on läbi lugenud vähemalt kuus eakohast raamatut;
3. loeb lususalt ja ilmekalt jõukohase keerukusega teksti ning mõistab seda;
4. oskab tutvustada loetud teoste sisu ja tegelasi, sealhulgas võrrelda tegelaste ning enda väärtushoiakuid ja huvisid;
5. arutleb mõistete ausus, õiglus, kohustus, vastutus, tõrjutus üle;
6. oskab teksti- või elamuspõhiselt jutustada ja loetu üle arutleda käsitledes teemasid: omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus, arusaam heast ja halvast, minu tervis ja tulevik;
7. teab seost mineviku, oleviku ja tuleviku vahel;

8. kirjutab nii jutustavaid kui ka kirjeldavaid omaloomingulisi töid, väljendades end keeleliselt korrektselt;
9. laiendab oma silmaringi ning rikastab mõtte- ja tundemaailma;
10. annab iseseisvaid hinnanguid ning sõnastab ja esitab oma mõtteid;
11. tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kõnekäänu, kirja.

Õppesisu

1. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine. Jutustatavate luuletuste ja proosatekstid mõtestatud esitamine.
2. Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.
3. Töö kirjandustekstiga. Kirjandusteksti süžee, sündmuse toimumise aeg, koht. Teose tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise motiivide analüüs.
4. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine. Loetud teosest ettekande tegemine, klassikaaslaste ettekannete tagasisidestamine ning oma lugemiselamuse sõnastamine.
5. Tekstiliikide eristamine.
6. Ilukirjandus: rahvaluule, liisusalm, jutustus, luuletus, näidend, muinasjutt, mõistatus, vanasõna, kõnekäänd, kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslasest, loomateemaline ilukirjanduslik ainejutt, seiklusjutt, näidend.
7. Luuletuse analüüs; teema ja meeleolu mõistmine.
8. Loetud tekstist kokkuvõtte koostamine, teksti kasutamine omaloomingu alusena.
9. Loovjutu kirjutamine (nt muinasjutu) etteantud juhendi järgi.

Käsitletavat kirjandustekste

Kirjanduse eri liike ja žanre esindavad tekstid õppekirjandusse ja vabalugemiseks valitakse eesti ja väliskirjanike loomingust, lähtudes vajadusest õpilaste keelekasutust rikastada ja kultuuritraditsioone edasi anda ning arvestades järgmisi teemavaldkondi:

Väärtused ja kõlblus

Enesehinnang. Ausus enese ja teiste vastu. Iseenda ning teiste vajadused ja huvid. Arusaamine heast ja halvast. Õiglus ja ebaõiglus. Kiiduväärne ja taunitav. Erinevus teistest. Minu hobid ja

huvid. Minu tervis ja tulevik. Rikkuse ja vaesusega seotud probleemid. Kohustused ja vastutus. Üksiolek ja hirmud.

Kodus ja koolis

Perekond. Kodu turvalisus. Vägivald kodus. Armastus oma kodu ja koduste vastu. Suhted vanematega. Suhted lähisugulastega. Poiste ja tüdrukute suhted. Sallivus teistsuguste inimeste suhtes. Abivajaja ja aitaja. Piir oma ja võõra vahel.

Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus

Rahvuskultuuri olulisus rahvale. Matkamine kodukohas ning reisimine kauges maades. Kultuuride mitmekesisus. Külalislahkus. Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad.

Mängiv inimene

Ringmängud ja mängulust. Sõnamängud. Teatri võlumaailm. Loominguline koostöö. Mängult ja päriselt.

Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng

Minu osa looduse hoidmisel. Austav suhtumine elus- ja eluta loodusesse. Hädasolija aitamine. Lemmikloomad ning vastutus nende eest. Aastaaegade omanäolisus. Seos mineviku, oleviku ja tuleviku vahel Rae valla koduloo põhjal. Traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse. Suhted teiste rahvustega.

Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon

Avastamisrõõm ja õpikogemused. Tänapäevased teabe otsimise ja edastamise võimalused. Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas. Internet kui ohuallikas.

Teosed valitakse alljärgnevast loendist, mis klassi huve ja vajadusi arvestades ning uudiskirjandusest lähtuvalt võib täiendada:

R. Dahl „Charlie ja Suur Klaaskabiin“, „Nokk Plikk“, „Suur sõbralik hiiglane“, „Tohlamid“ . „Võlusõrm“; L. Hainsalu "Saladuslik varandus" ; T. Kask "Tänavalapsed" , „Tänavalapsed. Uus algus“; A. Kass „Pahupidi puhkus“; M. Keränen „Peidetud hõbedane aardelaegas“, „Salapärase lillenäppaja“, „Varastatud oranž jalgratas; R. Kipling “Mowgli”; Fr. Kreutzwald "Kullaketrajad"; E. Kästner "Veel üks Lotte"; S. Laidla „Apteegitont Aavi“, „Armas hunt“ , „Norman Kartmatu ja Noodila vennaskond“, „Raamatukogunõid Rosaalie“; A. Lindgren "Madlike"; "Röövlitütar Ronja"; I. Maran “Kuidas kasvatada lapsevanemaid”; A. Milne "Karupoeg Puhh"; G. Oster „Õuduste kool“; A. Pervik „Arabella, mereröövli tütar“; J. Rannap "Maari suvi"; J. Rannap "Viimane valgesulg"; E. Raud "Roostevaba mõök"; P. Raud „Ernesto küülikud“; „Printsess Lulu ja härra Kere“; R. Roht "Jutte loomadest"; K. Saaber „Lepatriinu asfaldil“, „Luukere Atu“; L. Sacher "Augud", „Pahupidikooli isemoodi lood“, „Pahupidikool

kukub kokku“ , „Pahupidikooli tabab üllatus“, M. Saksatamm „Külaline Okidoki planeedilt“, „Ruubert, lohe ja laevapoisid“; „Võlur Sinku-Vinku ja nõiatrall“; L. Snicket „Ahastav algus“, „Karm kool“ ; I. Tomusk „Inglid kuuendas B-s“, „Pöörane puhkus Parakatkus“, „Volli vanad vigurid“; P. L. Travers "Mary Poppins"; F. Tuglas "Siil"; L. Tungal "Kristiina, see keskmine"; E. Uspenski "Krokodill Gena ja teised muinasjutud"; J. Vaiksoo „Neli hommikut ja üks õhtu“; L. Viitol "Ilmakoer Muki"; Ed. Vilde "Minu esimesed triibulised"; H. Vilep "Kellakägu"; Wimberg „Kutsutud külaline“, „Suur pidusöök“.

Hindamine

Hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, sealhulgas esituste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele; õpilaste individuaalseid iseärasusi ja mõtlemistasandite arengut. Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa ja ainevaldkonna sätetest. Hoiakutele (nt huvitatus, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine, kokkulepitud reeglite järgimine) antakse hinnanguid.

Hinnatakse teoste lugemist ning tutvustamist, jutustamist, tekstide tõlgendamist, kirjandusliku kujundi mõistmist, teksti esitust ja omaloomingut. Kirjalikke kirjandusülesandeid hinnates arvestatakse valdavalt töö sisu. Omaloominguliste tööde puhul võib lisahindega tunnustada esteetilist aspekti.

Hindamisviisi valib õpetaja vastavalt õpilaste tasemele järgnevate hindamisviiside hulgast: suuline vastamine, vestlus, kirjutis, uurimus, praktiline töö, esitlus, diskussioon, vaatlus, projekt, õpimapp, tunnikontroll, lugemiskontroll, kontrolltöö. Õppeaasta jooksul tuleb kasutada vähemalt viit erinevat hindamisviisi.

Võimalikud õppekäigud ja/või lõimingut toetavad tegevused

Raamatukogu või teatri külastus. Lastekirjanduse Keskus. Tutvumine lastekirjanikuga emakeelepäeva ürituste raames. Lõiming ainega argumendiõpetus. STEM ainete õppe toetamiseks teabetekstidega töötamine. Vana-Kreeka kultuur

Digipädevused

Teabe haldamine

1. Infootsing kirjanike kohta (nt https://et.wikipedia.org/wiki/Kategooria:Eesti_lastekirjanikud https://www.elk.ee/?page_id=596).
2. Kasutab huvipakkuva kirjandusteose leidmiseks lastekirjaduse keskuse ja kirjandusteadlaste soovitusi (nt https://www.elk.ee/?page_id=1268, <https://keskraamatukogu.ee/edetabelid/>).

Sisuloome

1. Videoklipi salvestamine (rollimäng) tahvelarvuti rakendusega.
2. E-kirja kirjutamine.

Turvalisus

1. Virtuaalkeskkonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus.
2. Tutvub e-lugeri ja audioraamatuga ja kirjeldab nende digivahendi ja keskkonna turvalist kasutamist, mis aitab vältida väärkasutamisest tekkida võivaid ohte (liigese- ja rühivead, nägemise halvenemine, tähelepanematus).
3. Teab lugemise vaheajal võimlemisharjutusi silmadele.

Probleemilahendus

1. Tekkinud probleemi kirjeldamine, abi palumine klassikaaslaselt või juhendajalt.
2. Oma oskuste kirjeldamine, kaardistamine (õpetajale, kaaslastele).

Viies klass

Kirjanduse tundide maht kooli õppekavas on 70 ainetundi.

Õpitulemused

Lugemine

Viienda klassi lõpetaja:

1. on lugenud läbi vähemalt kuus eakohast eri žanris väärtkirjandusteost;
2. väärtustab ilukirjanduse lugemist;
3. oskab tutvustada loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi ning kõnelda oma lugemiselamustest ja -kogemustest.

Jutustamine

Viienda klassi lõpetaja:

1. jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade abil;
2. jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
3. jutustab piltteksti põhjal.

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Viienda klassi lõpetaja:

1. koostab teksti kohta eri liiki küsimusi;
2. vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnade või tekstinäitega;
3. koostab teksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu;
4. järjestab teksti põhjal sündmused ning määrab nende toimumise aja ja koha;
5. kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende suhteid, hindab nende käitumist, lähtudes üldtunnustatud moraalinormidest, ning võrdleb ennast mõne tegelasega;
6. leiab lõigu kesksed mõtted ja sõnastab peamõtte;
7. eristab fakti ja väljamõeldist;
8. arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka igapäevaelust;
9. otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse;

10. kasutab tekstides tuntumaid kõnekujuundeid;
11. seletab vanasõnade ja kõnekäändude tähendust;
12. mõtestab luuletuse tähendust, tuginedes enda elamustele ja kogemustele;
13. seletab kõnekujuundeid, rahvalaulu, muistendi ja muinasjutu olemust oma sõnadega.

Teksti esitus ja omalooming

Viienda klassi lõpetaja:

1. kirjutab erineva pikkusega erižanrilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavas ja jutustavas vormis;
2. esitab peast luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotledes esituse ladusust ja selgust ning tekstitäpsust.

Õppesisu

Lugemine

1. Lugemise eesmärgistamine. Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.
2. Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine. Eesmärgistatud ülelugemine. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine.
3. Huvipakkuva kirjandusteose leidmine (ESTER) ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste kodulugemine.

Jutustamine

1. Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi ja märksõnade abil. Aheljutustamine.
2. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine. Jutustamine piltteksti (foto, illustratsioon, karikatuur, koomiks) põhjal. Fantaasialoo jutustamine.

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

1. Teksti kui terviku mõistmine. Mälu- ehk faktiküsimuste ja loovküsimuste koostamine. Küsimustele vastamine tsitaadiga (tekstilõigu või fraasiga), teksti järgi oma sõnadega ning peast.

2. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausete ning märksõnadena. Lõikude kesksete mõtete otsimine ja peamõtte sõnastamine.
3. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Illustratiivsete näidete (nt tsitaadid, iseloomulikud detailid) otsimine tekstist. Detailide kirjeldamine. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Arutlemine ja järelduste tegemine.
4. Mõtete, tundmuste ning lugemismuljete sõnastamine.
5. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest ning oma sõnavara rikastamine.
6. Teose sündmustiku ning tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine. Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendusteed. Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Sündmuste järjekord. Sündmuste põhjuse- tagajärje seosed. Minajutustaja kui loo edastaja.
7. Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine. Mõisted: epiteet, võrdlus, vanasõna, kõnekäänd, muinasjutt, muistend, algriim. Epiteedi ja võrdluse äratundmine ning kasutamine. Valmi mõistukõnest arusaamine. Lihtsamate sümbolite seletamine. Tegelaskõne varjatud tähenduse mõistmine.
8. Kõnekäändude ja vanasõnade olemus, nende tähenduse seletamine, selle võrdlev ja eristav seostamine tänapäeva elunähtustega. Koomilise leidmine tekstist.
9. Riimide leidmine ja loomine. Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine. Algriimi leidmine rahvalauludest ja selle kasutamine omaloomingus. Luuleteksti tõlgendamine. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.
10. Muinasjutu tunnused. Luuletuse vorm. Rahvalaulu olemus. Päevik kui ilukirjandusliku teose vorm. Kroonika.

Teksti esitus ja omalooming

1. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Õige hingamine ning kehahoid. Luuleteksti esitamine peast. Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina). Rollimäng, rolliteksti esitamine.

2. Omaloominguline töö: loomamuinasjutt, tekke- või seletusmuistend, seiklus- või fantaasiajutt, mälestuslugu; jutuke vanasõnade või kõnekäändude põhjal, luuletus etteantud riimide põhjal; looduskirjeldus, loom- või kirjandusliku tegelase kirjeldus.

Uut sisu luues arvestatakse autoriõiguse ja intellektuaalomandi kaitse häid tavasid ning võimalikke litsentsitingimusi.

Kirjandusteoste valik

Kirjandusteosed valitakse arvestusega, et esindatud oleksid kõik teemavaldkonnad.

Väärtused ja kõlblus

Enesehinnang. Ausus enese ja teiste vastu. Iseenda ning teiste vajadused ja huvid. Arusaamine heast ja halvast. Õiglus ja ebaõiglus. Kiiduväärne ja taunitav. Erinevus teistest. Minu hobid ja huvid. Minu tervis ja tulevik. Rikkuse ja vaesusega seotud probleemid. Kohustused ja vastutus. Üksiolek ja hirmud

Kodus ja koolis

Perekond. Kodu turvalisus. Vägivald kodus. Armastus oma kodu ja koduste vastu. Suhted vanemate, kasuvanemate ja vanavanematega. Suhted õdede, vendade, teiste lähisugulastega. Poiste ja tüdrukute suhted. Sallivus teistsuguste inimeste suhtes. Abivajaja ning aitaja. Nohiklikkus ja tõrjutus. Piir oma ja võõra vahel. Piir lubatu ja lubamatu vahel

Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus

Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale. Matkamine kodukohas ning reisimine kauges maades. Kultuuride mitmekesisus. Erinevate rahvaste uskumused ja tavad. Käitumine erinevates kultuuriruumides. Külalislahkus. Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse. Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad.

Mängiv inimene

Ringmängud ja mängulust. Sõnamängud. Teatri võlumaailm. Leidlik probleemide lahendamine. Iluelamused. Loominguline koostöö. Mängult ja päriselt. Põhjendatud ja põhjendamata riskid

Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng

Minu osa looduse hoidmisel. Austav suhtumine elus- ja eluta loodusesse. Hädasolija aitamine. Lemmikloomad ning vastutus nende eest. Aastaaegade omanäolisus

Kodanikuühiskond ja rahvussuhted

Minu juured. Seos mineviku, oleviku ning tuleviku vahel. Traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse. Suhe keelesse. Kodupaiga keel. Suhted teiste rahvustega

Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon

Avastamisrõõm ja õppimiskogemused. Tänapäevased teabe otsimise ja edastamise võimalused. Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas. Internet kui ohuallikas. Käitumine suhtlusportaalides. Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustaja.

Teosed valitakse alljärgnevast loendist, mis uudiskirjandusest lähtuvalt võib täieneda: Aapeli „Üle linna Vinski”; K. Ader „Kui mina olin veel väikene mees..”, "Kui mina sirgusin suuremaks"; F.H. Burnett "Salaad"; D. Defoe „Robinson Crusoe” ; K. Kaldmaa “Halb tüdruk on jumala hea olla”; E. Kippel „Meelis”; J. Krüss „Timm Thaler ehk Müüdüd naer”; M. Lindberg „Paradiisi Oskar” ; A. Lindgren „Hulkur Rasmus”, „Röövlitütar Ronja”, „Vennad Lõvisüdamed”; O. Luts „Kevade”; K. Michalis “Bibi...”; S. Olsson ja A. Jacobsson „Berti ; S. Rannamaa „Kadri”; J. Rannap "Agu Sihvka annab aru"; E. Raud "Kalevipoeg"; R. Reinaus "Täiesti tavaline perekond"; J. R. Rowling „Harry Potter ja tarkade kivi” (1. osa); I. Tomusk “Pöörane puhkus Parakatkus”; M. Twain "Prints ja kerjus" "Tom Sawyer".

Viienda klassi kirjanduse nimekirja kuuluvad kooli õppekava üldeesmärke silmas pidades kolm teost: E. Raud "Kalevipoeg"; J. R. Rowling „Harry Potter ja tarkade kivi” (1. osa); A. Lindgren „Vennad Lõvisüdamed”.

Põhjalikult käsitletakse õpilaste valikul ühe Harjumaa sh Tallinna kirjaniku elu-, tegevust- ja loomingut.

Hindamine

5. klassis hinnatakse teoste lugemist ning tutvustamist, jutustamist, tekstide tõlgendamist ja analüüsi, kirjandusliku kujundi mõistmist ning teksti esitust ja omaloomingut. Hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, esituste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele. Kodulugemise hindamisel kasutatakse erinevaid vorme: ettekanne, kokkuvõte, küsimustele vastamine, kirja kirjutamine teose tegelasele, tekstis toimunud sündmuste eeloo kirjutamine, paaris- või rühmatöö, mitme teose tegelaste võrdlemine, teksti põhjal küsimuste koostamine ja vastamine, miljöökirjeldus.

Omaloomingulise tööna valmib kas muistend, valm, seiklusjutt, kiri, loo muudetud vaatepunkt, mitme teose peategelase võrdlus või vaadatud filmi põhjal koostatud kokkuvõte, soovitus. Omaloominguliste tööde hindamine toimub vastavalt kokkulepitud hindamisjuhendile. Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse puhul hinnatavad aspektid: üldmulje, detailid, hinnang; eseme, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse

ja tunnete kirjeldamine ning autori suhtumine kirjeldatavasse. Jutustamisel hinnatavad aspektid: jutustuse ülesehitus; ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis; sidus lausestus; otsekõne jutustuses ja minavormis jutustamine.

Võimalikud õppekäigid ja/või lõimingut toetavad tegevused

Eesti Lastekirjanduse Keskuse külastamine. Teatrietendused ja nende refleksioonid.

Palamuse muuseum. Muuseumi külastuse järel muuseumi/eksponaadi vms kohta arvustuse kirjutamine. Filmi/teatrietenduse kohta arvustuse kirjutamine. Kõnevõistlusest osavõtmine.

Digipädevused

Teabe haldamine

1. Õpilane leiab erinevatest teabeallikatest vajalikku teavet (ERR Arhiiv, Eesti Lastekirjanduse Keskus, <https://www.digar.ee/arhiiv> , <http://www.folklore.ee/ebaas/>; <http://www.ekl.ee/eesti-kirjanike-liit/partnerid/>).
2. Õpilane otsib interaktiivsete muuseumite ja teemaparkide kohta materjali (<http://mobile.dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/22666/uumllesanded.html>).
3. Kasutab otsinguks e-kataloogi ESTER https://www.ester.ee/search~S1*est.
4. Kasutab tekstist arusaamiseks e- sõnastikke: võõrsõnade sõnastik <http://www.eki.ee/dict/vsl/>; sünonüümide sõnastik <http://www.eki.ee/dict/sys/> ; https://www.filosoft.ee/thes_et/.

Suhtlemine digikeskkondades

1. Õpilane jagab teavet veebikeskkondades erinevaid digivahendeid kasutades, järgides valitud keskkonna nõudeid.
2. Õpilane arvestab digisuhtluses teabe kasutamise ja avaldamise eetilisi põhimõtteid, sobivat käitumist, konteksti ja sihtrühma.

Sisuloome

1. Õpilane koostab loetud raamatu põhjal esitluse (Google Sildes).
2. Õpilane loob loetud teose/katkendi põhjal viktoriini keskkonnas Kahoot või Quizizz.
3. Õpilane koostab loetud teose kohta mõttekaardi (popplet.com).

Turvalisus

1. Õpilane rakendab ohutus- ja turvameetmeid, et vältida füüsilisi ning virtuaalseid riske.

2. Õpilane kasutab digivahendeid sihipäraselt, et esitada ja lahendada ennast või teisi huvitav ülesanne.
3. Õpilane selgitab, millised võivad olla digisuhtluses ebaetilise käitumise tagajärjed.

Kuues klass

Kirjanduse tundide maht kooli õppekavas on 70 ainetundi.

Õpitulemused

Lugemine

Kuuenda klassi lõpetaja:

1. Tervikteoste kodulugemine (vähemalt kuus tervikteost).
2. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.

Jutustamine

Kuuenda klassi lõpetaja:

1. jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade abil;
2. jutustab kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale tuginedes mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo;
3. jutustab piltteksti põhjal ja selgitab selle sisu.

Teksti tõlgendamine, analüüs ning mõistmine

Kuuenda klassi lõpetaja:

1. koostab teksti kohta eriliiki küsimusi;
2. vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnade või tekstinäidetega;
3. leiab lõigu kesksed mõtted ning sõnastab peamõtte;
4. oskab tutvustada loetud teoste sisu ja tegelasi, arutleda tegelassuhete ja probleemide üle, sealhulgas võrrelda tegelaste ning enda ja huvisid.

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

Kuuenda klassi lõpetaja:

1. kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist ning analüüsib nende suhteid, hindab nende käitumist, lähtudes üldtunnustatud moraalinormidest ning võrdleb ennast mõne tegelasega;
2. otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;
3. tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete ja võrdlusi;
4. seletab oma sõnadega õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust;

5. oskab tutvustada loetud teoste sisu ja tegelasi, arutleda tegelassuhete ja probleemide üle, sealhulgas võrrelda tegelaste ning enda väärtushoiakuid ja huvisid.

Teksti esitus ja omalooming

Kuuenda klassi lõpetaja:

1. kirjutab nii jutustavaid kui ka kirjeldavaid omaloomingulisi töid, väljendades end korrektselt (stiil, sisu, õigekiri);
2. valib luule ja proosa esitamiseks kohase sõnavara, intonatsiooni, tempo ja hääletugevuse, jälgib õiget kehahoidu.

Õppesisu

Lugemine

1. Lugemise eesmärgistamine, lugemistehnika arendamine.
2. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine.
3. Loetud raamatu, autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele.
4. Müüdi tunnused. Tänapäeva folkloor ehk poploor.
5. Teksti kompositsioonelemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teema arendus, kulminatsioon, lõpplahendus. Muutuv ja muutumatu tegelane.
6. Ilukirjanduse põhiliigid. Eepika, lüürika, draamatika tunnused. Romaani ja novelli tunnused. Ulme- ja detektiivromaanide tunnused. Reisikirja olemus. Tragöödia tunnused.

Jutustamine

1. Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi ja märksõnade abil.
2. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega.
3. Jutustamine foto, pildiseeria või koomiksi põhjal.
4. Fantaasialoo jutustamine.

Teksti tõlgendamine, analüüs ning mõistmine

1. Faktiküsimuste ja loovküsimuste koostamine.
2. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti järgi oma sõnadega ning peast.
3. Lõikude kesksete mõtete otsimine ning peamõtte sõnastamine.

4. Arutlemine mõne tekstis käsitletud teema üle. Loetu põhjal järelduste tegemine. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Oma mõtete, tundmuste ning lugemismuljete sõnastamine.
5. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine.
6. Sündmuste põhjus-tagajärg seosed.
7. Kirjandusteose dramatiseering. Lavastus ja selle valmimine.
8. Animafilmi olemus. Filmikunsti väljendusvahendid: pilt ja sõna, kaader filmis. Kirjandusteose ekraniseering.
9. Tundmatute sõnade tähenduste otsimine sõnaraamatust või mõnest muust teabeallikast.

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

1. Mõisted: epiteet, võrdlus, vanasõna, kõnekäänd, muistend, algriim.
2. Epiteedi ja võrdluse äratundmine ning kasutamine.
3. Luuletuse vorm, riimide leidmine ja loomine.
4. Muinasjutu ja muistendi tunnused.
5. Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused.

Teksti esitus ja omalooming

1. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida).
2. Esitamiseks kohase sõnavara, intonatsiooni, tempo ja hääletugevuse valimine. Õige kehahoid.
3. Lühikese proosateksti esitamine.
4. Omaloominguliste tööde kirjutamine sh tekstile alguse või lõpu mõtlemine. Kirja kirjutamine teose tegelasele.
5. Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse ja tunnete kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine. Jutustamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine.

Käsitletavat tekstid

Käsitletavat tekstid ja terviklikult loetavad kirjandusteosed valitakse arvestusega, et esindatud oleksid kõik järgmised teemavaldkonnad: väärtused ja kõlblus; kodus ja koolis; omakultuur ja

kultuuriline mitmekesisus; mängiv inimene; keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng, kodanikuühiskond ja rahvussuhted ning teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon.

Teosed valitakse alljärgnevast loendist, mis uudiskirjandusest lähtuvalt võib täiendada

Kuuenda klassi kirjanduse nimekirja kuuluvad kooli õppekava üldeesmärke silmas pidades järgmised teosed: L. St John „Valge kaelkirjak“; E. Kippel „Meelis“ J. Kross „Mardileib“; A. Lindgren „Meisterdetektiiv Blomkvist“; F. Molnar „Pal-tänava poisid“; Chr. Nöstlinger „Vahetuslaps“; A. Pervik „Kallis härra Q“; O. Preussler „Krabat“; J. K. Rowling „Harry Potter“; A. Schlüter „Fotosüüdistus“; M. Twain „Tom Sawyeri seiklused“;

Valikusse kuulub üks kaasaegne noorteraamat soovitatavalt kirjastuse Avita sarjast „Teravik“ või kirjastuse Tänapäev noorsooromaanide sarjast.

Hindamine

Hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, esituste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele. 6. klassis hinnatakse: teoste lugemist ning tutvustamist, jutustamist, tekstide tõlgendamist ja analüüsi, kirjandusliku kujundi mõistmist, teksti esitust ja omaloomingut.

Kodulugemise hindamisel kasutatakse erinevaid vorme: ettekanne, kokkuvõte, küsimustele vastamine, kirja kirjutamine teose tegelasele, tekstis toimunud sündmuste eelloo kirjutamine, paaris- või rühmatöö, mitme teose tegelaste võrdlemine, teksti põhjal küsimuste koostamine ja vastamine, miljöökirjeldus ja kirjandusteose probleemidest lähtuva arutluse kirjutamine.

Omaloomingulise tööna valmib kas muistend, seiklusjutt, loo muudetud vaatepunkt, mitme teose peategelase võrdlus, arvustus. Omaloominguliste tööde hindamine toimub vastavalt kokkulepitud hindamisjuhendile.

Hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, esituste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele.

Võimalikud õppekäigid ja/või lõimingut toetavad tegevused

Teatrietendused ja nende refleksioonid. Raamatukogu külastamine. Uurimistöö jaoks erinevate teostega tutvumine ning nendest olulise informatsiooni leidmine. Erinevate muuseumide külastuste järel muuseumi/eksponaadi vms kohta arvustuse kirjutamine. Filmi/teatrietenduse kohta arvustuse kirjutamine. Teistes ainetes esitluste koostamine ja ettekandmine. Kõnevõistlusest osavõtmine

Digipädevused

Teabe haldamine

1. Õpilane leiab erinevatest teabeallikatest vajalikku teavet (Eesti Lastekirjanduse Keskus, Eesti Ilukirjanduse Andmebaas, folklore.ee, luts.ee).
2. Õpilane leiab infot usaldusväärselt veebilehelt (ESTER, DIGAR).
3. Õpilane viitab ja taaskasutab internetist leitud digitaalset materjali korrektselt, hoidudes plagiaadist.

Suhtlemine digikeskkondades

1. Õpilane jagab teavet veebikeskkondades erinevaid digivahendeid kasutades, järgides valitud keskkonna nõudeid.
2. Õpilane arvestab digisuhtluses teabe kasutamise ja avaldamise eetilisi põhimõtteid, sobivat käitumist, konteksti ja sihtrühma.

Sisuloome

1. Õpilane loob, vormindab, salvestab ning vajaduse korral prindib kokkulepitud formaatides digitaalseid materjale.
2. Õpilane koostab loetud raamatu kohta esitluse (Google Slides).
3. Õpilane kirjutab arvustuse (Word).
4. Õpilane koostab loetud teose kohta mõttekaardi (popplet.com).

Turvalisus

1. Õpilane rakendab ohutus- ja turvameetmeid, et vältida füüsilisi ning virtuaalseid riske.
2. Õpilane kasutab digivahendeid sihipäraselt, et esitada ja lahendada ennast või teisi huvitav ülesanne.
3. Õpilane selgitab, millised võivad olla digisuhtluses ebaetilise käitumise tagajärjed.

Seitsmes klass

Kirjanduse ainetundide maht kooli õppekavas on 70 tundi.

Õpitulemused

Lugemine

Seitsmenda klassi lõpetaja:

1. on läbi lugenud vähemalt kuus eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut);
2. loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist.

Jutustamine

Seitsmenda klassi lõpetaja:

1. jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni;
2. tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit;
3. eesmärgipärastab iseseisvalt oma lugemist.

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Seitsmenda klassi lõpetaja:

1. vastab teksti põhjal fakti- ja järeldamis- ja analüüsiküsimustele;
2. kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate.

Teksti kui terviku mõistmine

Seitsmenda klassi lõpetaja:

1. määratleb teose olulisemad sündmused ja kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist;
2. analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb tegelasi;
3. arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide üle;
4. kujundab eakohase erižanrilist väärtkirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning arendab lugejaoskusi;
5. väärtustab kirjandust kui oma rahvuskultuuri olulist osa ja eri rahvaste kultuuri tutvustajat;

6. tõlgendab, analüüsib ning mõistab kirjandusteost kui erinevate lugude ja inimsuhete, elamuste ja väärtuste allikat ning erinevate seisukohtade peegeldajat.

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine, kirjandusliku metakeele tundmine

Seitsmenda klassi lõpetaja:

1. mõistab ja aktsepteerib teose lugemisel tekkivate seisukohtade paljusust, väärtustab erinevaid ideid ja kujutamisi viise;
2. väljendab end korrektselt suuliselt ja kirjalikult, jutustab kokkuvõtvalt teoses toimunust, arutleb teoses kujutatut üle ning kirjutab eriliigilisi omaloomingulisi töid.

Teksti esitus ja omalooming

Seitsmenda klassi lõpetaja:

1. eesmärgistab oma esituse;
2. esitab lühikese proosateksti või luuletuse ladususalt, selgelt, sobiva tempo ning hääletugevusega;
3. kirjutab omaloomingulise töö: rahvalaul, naljand, mõistatus, kõnekäändude põhjal naljalugu, seiklusjutt, kiri ühelt tegelaselt teisele, vaadatud filmi põhjal kokkuvõtte kirjutamine;
4. kirjutab omaloomingulise töö tänapäeva kultuurinähtuste ja kultuurilooliste isikute kohta.

Õppesisu

Lugemine

1. Lugemise iseseisev eesmärgistamine.
2. Kiire ja aeglane lugemine, ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eesmärgistatud ülelugemine.
3. Huvipakkuva kirjanduse leidmine ja iseseisev lugemine.

Jutustamine

1. Loetud raamatu, autori, sisu, tegelaste ja probleemide, sõnumi tutvustamine klassikaaslastele, teose võrdlemine mõne teise teosega.
2. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.

3. Tervikteose kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.
4. Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil.

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

1. Küsimuste koostamine: fakti-, analüüsi- ja hindamisküsimused.
2. Teksti kavastamine: väitlausetega ja märksõnadega, teksti kesksete mõtete leidmine, teose teema ja peamõtte sõnastamine.
3. Tekstist kokkuvõtte kirjutamine ja konspekti koostamine,
4. Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal ja oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine.
5. Teose/loo sõnumi mõistmine ja sõnastamine.
6. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ning tekstinäidete varal.
7. Loetu põhjal järelduste tegemine.
8. Tundmatute sõnade tähenduste otsimine sõnaraamatust või mõnest muust teabeallikast.

Teksti kui terviku mõistmine

1. Tegelase analüüs, muutuv ja muutumatu tegelane, teose käigus tegelasega toimunud muutuste leidmine, tegelase suhe iseenda, teiste tegelaste ja ümbritseva maailmaga.
2. Tegelase analüüs: bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt. Tegelase suhe iseendaga, teiste tegelastega, ümbritseva maailmaga. Erinevate teoste peategelaste võrdlemine. Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduse tüüptegelasi.
3. Tegelastevahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine ning suhete analüüs
4. Mitme teose peategelaste võrdlemine.
5. Sündmuste toimumise aja kindlaksmääramine, pöördeliste sündmuste leidmine, miljöö kirjeldamine.
6. Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatute seostamine, ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest, Eesti aja- ja kultuuriloo seostamine.
7. Filmi ja kirjandusteose võrdlemine.

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine, kirjandusliku metakeele tundmine

1. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduste seletamine.
2. Mõttekorduste leidmine regilaulust.
3. Epiteedi, metafoori ja korduse tundmine ja kasutamine.

4. Sümbolite seletamine, allegooria ja allteksti mõistmine.
5. Luuleteksti tõlgendamine, autori omapära leidmine.
6. Rahvaluule liigid ja alaliigid.
7. Muinasjutu ja muistendi tunnused.
8. Naljandi ja anekdoodi tunnused.
9. Ilukirjanduse põhiliigid.

Teksti esitus ja omalooming

1. Esitamise eesmärgistamine (mis, kellele ja mida)
2. Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus
3. Esitamiseks kohase sõnavara, tempo ning hääletugevuse valimine. Korrektned kehahoid, hingamine ja diktsioon. Silmside hoidmine kuulaja ning vaatajaga.
4. Teost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine
5. Peast luuleteksti, dialoogi või monoloogi esitamine.
6. Lühem omaloominguline töö: rahvalaul, naljand, mõistatus, kõnekäändude põhjal naljalugu, seiklusjutt, kiri ühelt tegelaselt teisele, vaadatud filmi põhjal kokkuvõtte kirjutamine. Omaloominguline töö tänapäeva kultuurinähtuste kohta

Käsitletavad tekstid

Käsitletavad tekstid ja terviklikult loetavad kirjandusteosed valitakse arvestusega, et esindatud oleksid kõik järgmised teemavaldkonnad: väärtused ja kõlblus; kodus ja koolis; omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus; mängiv inimene; keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng, kodanikuühiskond ja rahvussuhted ning teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon.

Teosed valitakse alljärgnevast loendist, mis uudiskirjandusest lähtuvalt võib täieneda:

E. Bornhöhe „Tasuja”; Ch. Dickens „Oliver Twisti seiklused“ ; G. Durrell „Minu pere ja muud loomad”; Fr. R. Faehlmann „Müütilised muistendid“; J. Gaarder „Mängukaartide saladus“, D. Hill „Näeme veel, Simon!“; J. Krüss „Timm Thaler ehk Müüdüd naer“ ; O. Luts „Kevade”; J. T. Pratchett „Mort“ ; Riordan „Kuningas Arthuri lood“; J. R. R. Tolkien „Käábik“.

Valikusse kuulub üks kaasaegne noorteraamat soovitatavalt kirjastuse Avita sarjast „Teravik“ või kirjastuse Tänapäev noorsooromaanide sarjast.

Hindamine

7. klassis hinnatakse: iseseisvat lugemist ja eri viisidel jutustamist, tekstide tõlgendamist, analüüsi ja mõistmist, teksti esitust ja omaloomingulisi töid. Kodulugemise hindamisel kasutatakse erinevaid vorme: ettekanne, kokkuvõtte, küsimustele vastamine, kirja kirjutamine teose tegelasele, tekstis toimunud sündmuste eelloo kirjutamine, paaris- või rühmatöö, mitme teose tegelaste võrdlemine, teksti põhjal küsimuste koostamine ja vastamine, miljöökirjeldus ja kirjandusteose probleemidest lähtuva arutluse kirjutamine.

Omalooming: luuletus, lühijutt, fantaasiajutt, seiklusjutt, kiri, loo muudetud vaatepunkt, mitme teose peategelase võrdlus, vaadatud filmi põhjal kokkuvõtte või soovitus.

Omaloominguliste tööde hindamine toimub vastavalt kokkulepitud hindamisjuhendile.

Hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, esituste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele.

Võimalikud õppekäigid ja/või lõimingut toetavad tegevused

Teatrietendused ja nende refleksioonid. Raamatukogu külastamine. Uurimistöö jaoks erinevate teostega tutvumine ning nendest olulise informatsiooni leidmine. Erinevate muuseumite külastuste järel muuseumi/eksponaadi vms kohta arvustuse kirjutamine. Filmi/teatrietenduse kohta arvustuse kirjutamine. Teistes ainetes esitluste koostamine ja ettekandmine. Kõnevõistlusest osavõtmise.

Digipädevused

Teabe haldamine

1. Õpilane leiab erinevatest teabeallikatest vajalikku teavet (Eesti Lastekirjanduse Keskus, Eesti Ilukirjanduse Andmebaas, folklore.ee, luts.ee, vikerraadio.ee, ESTER, DIGAR)
2. Õpilane koostab loetud raamatu kohta esitluse (Google Slides).
3. Õpilane otsib loetud teose kohta infot internetist (ekraniseeringud, dramatiseeringud, arvustused, artiklid).
4. Õpilane otsib kirjanduse ekraniseeringuid Eesti filmide kohta (<https://www.luts.ee/kirjandusveeb/index.php/teadmiseks/virtuaalnaeitused/208-vigastest-pruutidest-idioodini-kirjanduse-ekraniseeringud-estti-filmis-estti-film-100>)

5. Õpilane viitab ja taaskasutab internetist leitud digitaalset materjali korrektselt, hoidudes plagiadist.

Suhtlemine digikeskkondades

1. Õpilane jagab teavet veebikeskkondades erinevaid digivahendeid kasutades, järgides valitud keskkonna nõudeid.
2. Õpilane arvestab digisuhtluses teabe kasutamise ja avaldamise eetilisi põhimõtteid, sobivat käitumist, konteksti ja sihtrühma.

Sisuloome

1. Õpilane loob, vormindab, salvestab ning vajaduse korral prindib kokkulepitud formaatides digitaalseid materjale.
2. Õpilane koostab loetud raamatu kohta esitluse (Google Slides).
3. Õpilane koostab elulookirjelduse loetud raamatu tegelase kohta (Google Docs).
4. Õpilane kirjutab arvustuse (Google Docs).
5. Õpilane koostab loetud teose kohta 2 fakti-, 3 põhjendus-, 3 arvamusküsimusest koosneva digitaalse lugemiskontrolli vabalt valitud sobilikus keskkonnas (Google Docs).
6. Õpilane koostab rühmatööna aasta jooksul õpitu kohta Kuldvillaku (jeopardylabs.com).

Turvalisus

1. Õpilane rakendab ohutus- ja turvameetmeid, et vältida füüsilisi ning virtuaalseid riske. Õpilane kasutab digivahendeid sihipäraselt, et esitada ja lahendada ennast või teisi huvitav ülesanne.
2. Digitaalsete vahendite kasutamine on heaperemehelik, õpilased kirjeldavad ja nimetavad ohte.
3. Õpilased suhtlevad teineteisega keskkondades viisakusreegleid arvestades.
4. Õpilane selgitab, millised võivad olla digisuhtluses ebaetilise käitumise tagajärjed.

Kaheksas klass

Kirjanduse aine maht kooli õppekavas on 70 tundi.

Õpitulemused

Lugemine ja jutustamine

Kaheksanda klassi lõpetaja:

1. loeb eakohast erivanrulist väärtkirjandust (vähemalt kuus eakohast tervikteost), kujundab selle kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning arendab lugejaoskusi;
2. väärtustab kirjandust kui oma rahvuskultuuri olulist osa ja eri rahvaste kultuuri tutvustajat.

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Kaheksanda klassi lõpetaja:

1. tõlgendab, analüüsib ning mõistab kirjandusteost kui erinevate lugude ja inimsuhete, elamuste ja väärtuste allikat ning erinevate seisukohtade peegeldajat;
2. mõistab ja aktsepteerib teose lugemisel tekkivate seisukohtade paljusust, väärtustab erinevaid ideid ja kujutamisi.

Teksti kui terviku mõistmine

Kaheksanda klassi lõpetaja:

1. väljendab end korrektselt suuliselt ja kirjalikult, jutustab kokkuvõtvalt teoses toimunust, arutleb teoses kujutatute üle ning kirjutab eriliigilisi omaloomingulisi töid.
2. kasutab vajaliku teabe hankimiseks erinevaid allikaid (teatmeteoseid, internet);
3. oskab tutvustada loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrrelda teost mõne teise teosega.

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine, kirjandusliku metakeele tundmine

Kaheksanda klassi lõpetaja:

1. suudab jutustada loetud teosest kokkuvõtvalt, järgides teksti sisu ja kompositsiooni;
2. tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi;
3. selgitab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude kujundlikkust ja tähendust;

4. mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes.

Teksti esitus ja omalooming

Kaheksanda klassi lõpetaja:

1. esitab peast luule- või draamateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
2. koostab ja esitab kirjandusteost tutvustava ettekande;
3. kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava teksti tänapäeva kultuurinähtuste ja kultuurilooliste isikute kohta;
4. kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse abil ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili, korrektset vormistust ja õigekirja.

Õppesisu

Lugemine ja jutustamine

1. Lugemise iseseisev eesmärgistamine.
2. Kiire ja aeglane lugemine, ülelibisev ja süvenenud lugemine.
3. Huvipakkuva kirjanduse leidmine ja iseseisev lugemine.
4. Loetud raamatu, autori, sisu, tegelaste ja probleemide, sõnumi tutvustamine klassikaaslastele, teose võrdlemine mõne teise teosega.
5. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.
6. Tervikteose kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.
7. Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil.
8. Teose lugemise ajal ja/või järel tekkinud kujutluspildist jutustamine.

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

1. Küsimuste koostamine: fakti-, analüüsi- ja hindamisküsimused.
2. Teksti kavastamine väitlausetega ja märksõnadena, teksti kesksete mõtete leidmine, teose teema ja peamõtte sõnastamine.
3. Tekstist kokkuvõtte kirjutamine ja konspekti koostamine.
4. Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal.
5. Teose sõnumi mõistmine ja sõnastamine.
6. Teksti põhjal tegelase välimuse, iseloomu, käitumise kirjeldamine ja analüüsimine.

7. Teoses kujutatud tegevusaja ja -koha kirjeldamine, olulisemate sündmuste määratlemine.
8. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine.
9. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ning tekstinäidete varal.
10. Loetu põhjal järelduste tegemine.
11. Tundmatute sõnade tähenduste otsimine sõnaraamatust või mõnest muust teabeallikast.

Teksti kui terviku mõistmine

1. Tegelase analüüs, muutuv ja muutumatu tegelane, teose käigus tegelasega toimunud muutuste leidmine, tegelase suhe iseenda, teiste tegelaste ja ümbritseva maailmaga.
2. Tegelastevahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine ning suhete analüüs.
3. Tegelaste tegevusmotiivide selgitamine, käitumise põhjuste analüüsimine.
4. Mitme teose peategelaste võrdlemine.
5. Sündmuste toimumise aja kindlaksmääramine, pöördeliste sündmuste leidmine, miljöo kirjeldamine.
6. Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatu seostamine, ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest, Eesti aja- ja kultuuriloo seostamine.
7. Filmi ja kirjandusteose võrdlemine.

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine, kirjandusliku metakeele tundmine

1. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduste seletamine.
2. Mõttekorduste leidmine regilaulust.
3. Rahvalaulu elementide leidmine autrotiluulest.
4. Epiteedi, metafoori ja korduse tundmine ja kasutamine.
5. Sümbolite seletamine, allegooria ja allteksti mõistmine.
6. Luuleteksti tõlgendamine, autori keelekasutuse omapära leidmine.
7. Teose stiili eripära kirjeldamine.
8. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.
9. Rahvaluule liigid ja alaliigid.
10. Muinasjutu ja muistendi tunnused.
11. Naljandi ja anekdoodi tunnused.
12. Ilukirjanduse põhiliigid.

Teksti esitus ja omalooming

1. Esitamise eesmärgistamine (mis, kellele ja mida).
2. Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus.
3. Esitamiseks kohase sõnavara, tempo ning hääletugevuse valimine, korrektse kehahoiu, hingamise ja diktsiooni jälgimine.
4. Silmside hoidmine kuulaja ning vaatajaga. Miimika.
5. Peast luuleteksti ja lühikese proosateksti esitamine (dialoog või monoloog).
6. Lugemissoovituse jagamine klassikaaslastele. Teost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine.
7. Omaloomingulised tööd tänapäeva kultuurinähtuste ja kultuurilooliste isikute kohta. Kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi kirjutamine.

Käsitletavat tekstid

Loetavad kirjandusteosed valitakse arvestusega, et esindatud oleksid kõik järgmised teemavaldkonnad: väärtused ja kõlblus; kodus ja koolis; omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus; mängiv inimene; keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng, kodanikuühiskond ja rahvussuhted ning teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon.

Teosed valitakse alljärgnevast loendist, mis uudiskirjandusest lähtuvalt võib täiendada E. Bornhöhe „Kuulsuse narrid“ ; P. Boulle „Ahvide planeet“; E. Brontë „Jane Eyre“; O. S. Card „Enderi mäng“; A. Dumas „Kolm musketäri“ , „Krahv Monte-Cristo“; J. Gaarder „Apelsinitüdruk“; William Golding „Kärbeste jumal“; L. Koidula „Säärane mulk ehk Sada vakka tangusoola“; M. Karu „Nullpunkt“; A. Musset „Lugu valgest rästat“; O. Wilde „Õnnelik Prints“; A. Christie „Mõrv Idaekspressis“, „Paddington 16.50“, A. C. Doyle „Etüüd punases“, „Baskerville’ide koer“; G. H. Wells „Nähtamatu“.

Valikusse kuulub üks kaasaegse eesti kirjaniku teos.

Hindamine

8. klassis hinnatakse iseseisvat lugemist ja eri viisidel jutustamist, teksti tõlgendamist, analüüsi, mõistmist, teksti esitust ja omaloomingulisi töid. Hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, esituste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele.

Kodulugemise hindamiseks on erinevad vormid: ettekanne, kokkuvõte, küsimustele vastamine, kirja kirjutamine teose tegelasele, tekstis toimunud sündmuste eelloo kirjutamine, paaris- või

rühmatöö, mitme teose tegelaste võrdlemine, teksti põhjal küsimuste koostamine ja vastamine, miljöökirjeldus ja kirjandusteose probleemidest lähtuva arutluse kirjutamine.

Omalooming: luuletus, lühijutt, seiklusjutt, fantaasiajutt, kiri, loo muudetud vaatepunkt, mitme teose peategelase võrdlus, vaadatud filmi põhjal kokkuvõtte või soovitus. Omaloominguliste tööde hindamine toimub vastavalt kokkulepitud hindamisjuhendile.

Võimalikud õppekäigid ja/või lõimingut toetavad tegevused

Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse külastus. Teatrietendused ja nende refleksioonid Raamatukogu külastamine. Uurimistöö jaoks erinevate teostega tutvumine ning nendest olulise informatsiooni leidmine. Erinevate muuseumite külastuste järel muuseumi/eksponaadi vms kohta arvustuse kirjutamine. Filmi/teatrietenduse kohta arvustuse kirjutamine. Teistes ainetes esitluste koostamine ja ettekandmine. Kõnevõistlusest osavõtmine. Loovtöö kirjutamine.

Digipädevused

Teabe haldamine

1. Õpilane leiab erinevatest teabeallikatest vajalikku teavet (nt Eesti Lastekirjanduse Keskus, Eesti Ilukirjanduse Andmebaas, folklore.ee, luts.ee, vikerraadio.ee).
2. Õpilane leiab infot usaldusväärselt veebilehelt (ESTER, DIGAR).

Suhtlemine digikeskkondades

1. Õpilane jagab teavet veebikeskkondades erinevaid digivahendeid kasutades, järgides valitud keskkonna nõudeid.
2. Õpilane arvestab digisuhtluses teabe kasutamise ja avaldamise eetilisi põhimõtteid, sobivat käitumist, konteksti ja sihtrühma.

Sisuloome

1. Õpilane loob, vormindab, salvestab ning vajaduse korral prindib kokkulepitud formaatides digitaalseid materjale.
2. Õpilane koostab elulookirjelduse loetud raamatu tegelase kohta (*Google Docs*).
3. Õpilane kirjutab arvustuse (*Google Docs*).
4. Õpilane koostab loetud teose kohta 2 fakti-, 3 põhjendus-, 3 arvamusküsimusest koosneva digitaalse lugemiskontrolli ja/või ristsõna vabalt valitud sobilikus keskkonnas (nt *Google Docs*).
5. Õpilane koostab e-raamatu keskkonnas MyStorybook.com.

Turvalisus

1. Õpilane rakendab ohutus- ja turvameetmeid, et vältida füüsilisi ning virtuaalseid riske.
2. Õpilane kasutab digivahendeid sihipäraselt, et esitada ja lahendada ennast või teisi huvitav ülesanne.

Üheksas klass

Kirjanduse aine maht kooli õppekavas on 70 tundi.

Õpitulemused

Lugemine ja jutustamine

Üheksanda klassi lõpetaja:

1. on läbi lugenud vähemalt kuus eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat kirjandusteost;
2. kujundab väärtkirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning arendab lugejaoskusi;
3. loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist;
4. jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni;
5. vastab teksti põhjal fakti- ja analüüsiküsimustele.

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Üheksanda klassi lõpetaja:

1. vastab teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele;
2. kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate;
3. kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja - kohta, määratleb teose olulisemad sündmused, arutleb põhjus-tagajärg-seoste üle;
4. kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi, lähtudes humanistlikest ja demokraatlikest väärtustest;
5. arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust;
6. leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte.

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine, teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine

Üheksanda klassi lõpetaja:

1. otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;

2. tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi;
3. mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes;
4. mõistab teose lugemisel tekkivate seisukohtade paljusust, väärtustab erinevaid ideid ja kujutamisi;
5. tõlgendab, analüüsib ja mõistab kirjandusteost kui erinevate lugude ja inimsuhete, elamuste ja väärtuste allikat ning erinevate seisukohtade peegeldajat;
6. arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust.

Teksti esitus ja omalooming

Üheksanda klassi lõpetaja:

1. kasutab oma sisukohtade tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate;
2. kirjutab kirjandusteose/loo põhjal arutluselementidega kirjandi, toetades oma seisukohti alusteksti näidetega;
3. otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;
4. mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes;
5. väärtustab kirjandust kui oma rahvuskultuuri olulist osa ja eri rahvaste kultuuri tutvustajat;
6. kasutab vajaliku teabe hankimiseks erinevaid allikaid, sealhulgas nii teatmeteoseid kui ka interneti;
7. koostab ja esitab teost tutvustava ettekande;
8. väljendab end korrektselt suuliselt ja kirjalikult.

Õppesisu

Lugemine ja jutustamine

1. Lugemise iseseisev eesmärgistamine.
2. Kiire ja aeglane lugemine, ülelibisev ja süvenenud lugemine.
3. Huvipakkuva kirjanduse leidmine ja iseseisev lugemine. Tervikteose kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine.

4. Loetud raamatu, autori, sisu, tegelaste ja probleemide, sõnumi tutvustamine klassikaaslastele, teose võrdlemine mõne teise teosega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Teose lugemise ajal ja/või järel tekkinud kujutluspildist jutustamine.
5. Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil.
6. Elektroonilise meedia (raadio, televisioon, internet) jutustamisviisid.

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

1. Küsimuste koostamine: fakti-, analüüsi- ja hindamisküsimused.
2. Teksti kavastamine väitlausetega ja märksõnadena, teksti kesksete mõtete leidmine, teose teema ja peamõtte sõnastamine.
3. Tekstist kokkuvõtte kirjutamine ja konspekti koostamine.
4. Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Teose sõnumi mõistmine ja sõnastamine.
5. Teksti põhjal tegelase välimuse, iseloomu, käitumise kirjeldamine ja analüüsimine.
6. Teoses kujutatud tegevusaja ja -koha kirjeldamine, olulisemate sündmuste määratlemine.
7. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ning tekstinäidete varal. Illustratiivsete näidete leidmine tekstist: tsitaatide otsimine ja valimine, tähenduse kommenteerimine ning vajaliku põhjendamine.
8. Probleemi olemuse-põhjuse-tagajärje-lahenduse seoste üle arutlemine. Loetu põhjal järelduste tegemine.
9. Tundmatute sõnade tähenduste otsimine sõnaraamatust või mõnest muust teabeallikast.

Teksti kui terviku mõistmine

1. Tegelase analüüs, muutuv ja muutumatu tegelane, teose käigus tegelasega toimunud muutuste leidmine, tegelase suhe iseenda, teiste tegelaste ja ümbritseva maailmaga. Tegelasvahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine ning suhete analüüs. Tegelas- tegevusmotiivide selgitamine, käitumise põhjuste analüüsimine. Mitme teose peategelaste võrdlemine. Tegelasrühmade vaheline konflikt ja konflikti gradatsioon. Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp, kirjanduse tüüptegelasi.
2. Sündmuste toimumise aja kindlaksmääramine, pöördeliste sündmuste leidmine, miljöo kirjeldamine. Tegevuse pingestumine, kulminatsioon, lahendus. Sündmuste põhjustagajärg seoste leidmine. Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatute seostamine, ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest, Eesti aja- ja kultuuriloo seostamine.

3. Teksti aja- või kultuuriloolise tähenduse uurimine.
4. Filmi ja kirjandusteose võrdlemine.

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine, teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine

1. Mõttekorduste leidmine regilaulust. Rahvalaulu elementide leidmine autoriluulest.
2. Epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise ja korduse tundmine ja kasutamine. Sümbolite seletamine, allegooria ja allteksti mõistmine.
3. Rahvaluule liigid ja alaliigid. Muinasjutu ja muistendi tunnused. Naljandi ja anekdoodi tunnused. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduste seletamine.
4. Luuleteksti tõlgendamine, autori keelekasutuse omapära leidmine. Luule vorm: värss, stroof, erinevad riimiskeemid. Oodi, ballaadi, soneti, haiku ja vabavärsilise luule tunnused.
5. Teose stiili eripära kirjeldamine. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.
6. Ilukirjanduse põhiliigid. Eepika, lüürika ning dramaatika tunnused
7. Eepose, romaani, jutustuse, novelli, seiklus-, ulme- ja detektiivromaani tunnused.
8. Reisikirja olemus.
9. Komöödia, tragöödia ning draama tunnused. Dramaatika mõisted: monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik. Kirjandusteose dramatiseering.
10. Filmikunsti väljendusvahendid: pilt ja sõna, kaader filmis, kirjandusteose ekraniseering.

Teksti esitus ja omalooming

1. Esitamise eesmärgistamine (mis, kellele ja mida).
2. Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus.
3. Esitamiseks kohase sõnavara, tempo ning hääletugevuse valimine.
4. Korrektne kehahoid, hingamine ja diktsioon.
5. Silmside hoidmine kuulaja ning vaatajaga. Miimika.
6. Teost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine.
7. Peast luuleteksti esitamine.
8. Lühikese proosateksti esitamine (dialoog või monoloog).
9. Lugemissoovituse jagamine klassikaaslastele.
10. Teost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine.
11. Omaloominguliste tööde kirjutamine.

Käsitletavat tekstid ja terviklikult käsitletavat teosed

Loetavad kirjandusteosed valitakse arvestusega, et esindatud oleksid kõik järgmised teemavaldkonnad: väärtused ja kõlblus; kodus ja koolis; omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus; mängiv inimene; keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng, kodanikuühiskond ja rahvussuhted ning teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon.

Teosed valitakse alljärgnevast loendist, mis uudiskirjandusest lähtuvalt võib täieneda: R. Gary „Elu alles ees” ; V. Hugo „Jumalaema kirik Pariisis”; A. Kitzberg „Libahunt”; A. Kivikas „Nimed marmortahvlil”; A. Kivirähk „Rehepapp”, „Mees, kes teadis ussisõnu”; E. M. Remarque „Läänerindel muutuseta”; J. D. Salinger „Kuristik rukkis”; A. H. Tammsaare „Tõde ja õigus” II osa; „Kõrboja peremees; E. Vilde „Pisuhänd“ , „Mahtra sõda“.

Hindamine

9. klassis hinnatakse iseseisvat lugemist ja eri viisidel jutustamist, teksti tõlgendamist, analüüsi, mõistmist, teksti esitust ja omaloomingulisi töid. Hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, esituste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele.

Kodulugemise hindamise erinevad vormid: ettekanne, kokkuvõte, küsimustele vastamine, kirja kirjutamine teose tegelasele, tekstis toimunud sündmuste eeloo kirjutamine, paaris- või rühmatöö, mitme teose tegelaste võrdlemine, teksti põhjal küsimuste koostamine ja vastamine, miljöökirjeldus ja kirjandusteose probleemidest lähtuva arutluse kirjutamine.

Omalooming: kirjand, muistend, valm, seiklusjutt, kiri, loo muudetud vaatepunkt, mitme teose peategelase võrdlus, vaadatud filmi põhjal kokkuvõte või soovitus.

Omaloominguliste tööde hindamine toimub vastavalt kokkulepitud hindamisjuhendile.

Võimalikud õppekäigud ja/või lõimingut toetavad tegevused

Muuseumite külastamine (A. H. Tammsaare ja E. Vilde muuseum). Teatrietendused ja nende refleksioonid. Raamatukogu külastamine. Uurimistöö jaoks erinevate teostega tutvumine ning nendest olulise informatsiooni leidmine. Erinevate muuseumite külastuste järel muuseumi/eksponaadi vms kohta arvustuse kirjutamine. Filmi/teatrietenduse kohta arvustuse kirjutamine. Kõnevõistlusest osavõtmine.

Digipädevused

Teabe haldamine

1. Õpilane leiab erinevatest teabeallikatest vajalikku teavet (Eesti Ilukirjanduse Andmebaas, folklore.ee, luts.ee, vikerraadio.err.ee, erm.ee).
2. Õpilane koostab e-raamatu keskkonnas MyStorybook.com.

Suhtlemine digikeskkondades

1. Õpilane lisab veebilehele kommentaari, järgides seejuures nii tunnustatud suhtlusnorme kui ka valitud keskkonna nõudeid.
2. Õpilane jagab teavet veebikeskkondades erinevaid digivahendeid kasutades, järgides valitud keskkonna nõudeid.
3. Õpilane arvestab digisuhtluses teabe kasutamise ja avaldamise eetilisi põhimõtteid, sobivat käitumist, konteksti ja sihtrühma.
4. Õpilane selgitab, millised võivad olla digisuhtluses ebaetilise käitumise tagajärjed.

Sisuloome

1. Õpilane loob, vormindab, salvestab ning vajaduse korral prindib kokkulepitud formaatides digitaalseid materjale.
2. Õpilane koostab loetud raamatu kohta esitluse (Google Slides).
3. Õpilane koostab elulookirjelduse loetud raamatu tegelase kohta (Google Docs).
4. Õpilane kirjutab arvustuse (Google Docs).
5. Õpilane koostab loetud teose kohta 2 fakti-, 3 põhjendus-, 3 arvamusküsimusest koosneva digitaalse lugemiskontrolli ja/või ristsõna vabalt valitud keskkonnas (Google Docs).

Turvalisus

1. Õpilane rakendab ohutus- ja turvameetmeid, et vältida füüsilisi ning virtuaalseid riske.
2. Õpilane kasutab digivahendeid sihipäraselt, et esitada ja lahendada ennast või teisi huvitav ülesanne.